

deelen door hun grootte gemakkelijk zijn waar te nemen. Daar in de Philippijnen ook een aparte soort voorkomt, en er reeds verzameld werd op een der zuidelijkste eilanden van den Soeloe-Archipel, was de kans groot, dat dit nieuwste exemplaar identiek zou zijn met de *B. philippinensis*, doch een onderzoek van het vruchtbeginsel leerde, dat zulks geheel was uitgesloten; ze behooren elk tot een der twee groepen, waarin *Bikkia* verdeeld kan worden. De Bornéo'sche plant komt door den vorm van de zaadlijsten (zie fig. 1) overeen met die van REINWARDT, waarmee ze overigens ook geen verschillen van beteekenis vertoont. Het verspreidingsgebied van de *Bikkia grandiflora* blijkt door deze vondst op eenmaal veel

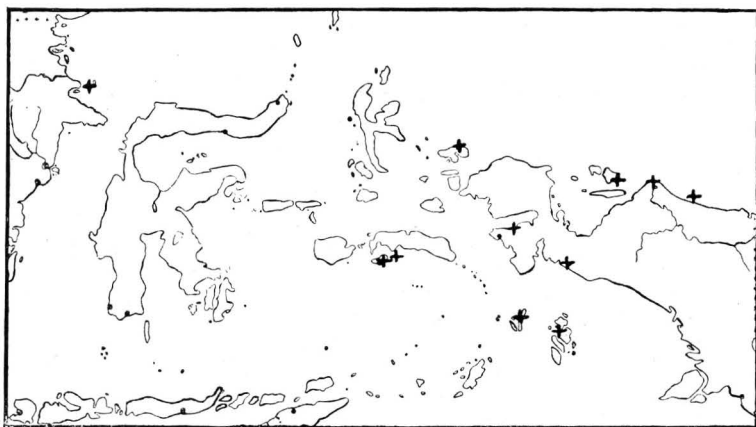

Fig. 2. Vindplaatsen van *Bikkia grandiflora* REINW.

groter en zich veel verder naar het westen uit te strekken, dan op grond van de vroeger bekend geworden groeiplaatsen verwacht kon worden. Wie gelegenheid heeft rotsige stranden te bezoeken in het groote tusschenliggende gebied (zie fig. 2), verzuime niet naar de *Bikkia* uit te zien en er van in te zamelen!

De openspringende vruchten bevatten in elk der hokjes talrijke horizontaal ge-

plaatste, platte zaden met eigenaardige randen. DE CANDOLLE noemt de zaden ongeveugeld, doch zegt, dat ze door een vliezige kam langs de randen zijn omgeven, terwijl BENTHAM en HOOKER ze dikveugelig noemen. Zooals de figuur laat zien is het niet zoo eenvoudig te beslissen of men de zaden in de groep der ongeveugelde dan wel in die van de gevleugelde moet rangschikken. De vliezige begrenzing van tot blaasjes uitgegroeide randcellen herinnert niet sterk aan wat men gewoonlijk bij zaden vleugels noemt, vooral ook omdat die blaasjes geen vast aaneengesloten geheel vormen. Maar al is men daarom geneigd de omschrijving van DE CANDOLLE te prefereeren, zoo is toch ook voor die van BENTHAM en HOOKER iets te zeggen. Interessanter evenwel dan de naam is de geheel niet uitgesloten mogelijkheid, dat deze randcellen aan de zaden een groot drijfvermogen verschaffen, en daardoor een groote kans op verspreiding door zeestroomingen, wat echter pas nut heeft, als tevens de noodige andere eigenschappen aanwezig zijn, waardoor de kiemkracht ook tijdens een langdurig verblijf in zeewater grootendeels behouden blijft. Ik beschikte niet over voldoende versch. zaad om drijf- en kiemproeven te nemen. Een reden te meer om naar die plant uit te zien en deze lacune in onze kennis aan te vullen!

J. BEUMÉE.

EEN ECHTE INDISCHE WILG.

Door Dr. BEUMÉE werd op bldz. 43 van den XIIIden jaargang van dit tijdschrift een interessante beschrijving gegeven van een plant, die hij daar een Indische „Wilg” noemt, n.l. de *Homonoia riparia*. Zooals de lezer weet, behooren de wilgen echter tot het geslacht *Salix*, dat met dat van *Populus*, dat der populieren, de familie der *Salicaceae* uitmaakt.

Met de echte wilgen heeft dan ook de genoemde *Homonoia riparia* alleen gemeen de habitus van blad en groeiwijze, doch dit is niet meer dan een zeer oppervlakkige gelijkenis. De bloembouw, die voor de verwantschap van planten zoo belangrijk is, is bij nauwkeurige beschouwing volkomen anders. Wij willen thans onze lezers iets meedeelen omtrent een werkelijke wilg, een echte *Salix*, die in de heetste kustvlakten van Sumatra welig tiert en ook op Java, hoewel spaarzaam en dan nog in 't gebergte schijnt te worden aangetroffen.

Zoover onze ervaring gaat, komt de bedoelde wilg voor in de vlakten van de Oostkust van Sumatra en Atjeh en wel in zeer groote hoeveelheden overal langs de rivieren. Plaatselijk geeft zij daar aan enkele riviergedeelten een typisch Hollandsch uiterlijk en men waant zich soms eerder op een zomerschen dag op een der vele kreken in den Biesbosch, waar het getij zich zoo snel door heen kan bewegen, dan op een snelstroomende Sumatraansche soengai (zie fig. 1.). Zij heeft volkomen de gedaante van een Hollandschen schietwilg, en kan zelfs bij afkapping van den stam een groote gelijkenis met den nog typischer Hollandschen knotwilg krijgen.

Bij iederen Maleier is deze wilg bekend en wel onder den naam van *dedaloe*. Overal noemde men ons dezen zelfden naam. Trouwens RIDLEY geeft in zijn flora van het aan den overwal gelegen

Malaka ook dezen naam op. Even gemakkelijk als zijn Hollandsche verwanten laat de *dedaloe* zich stekken; zelfs dunne takken wortelen zeer gemakkelijk en snel. De Maleier gebruikt de *dedaloe* dan ook voor levende heggepalen op lage, zeer vochtige plaatsen en plant hem verder aan langs rivieroeveren, misschien wel om er meerdere stevigheid aan te geven. Op een Europeesche tabaksonderneming zagen wij haar voor ditzelfde doel gebruikt op dijkjes langs afvoerkanalen. Met uitzondering van enkele

Fig. 1. Soengai Merah (S.O.K.) met een oeverbegroeiing van wilgen. Het voorste exemplaar draagt een *Loranthus*.

(Photo Van der Meer Mohr.)

exemplaren, die spontaan zullen opgegroeid zijn uit losgeslagen of afgebroken takken, zijn alle de d a l o e's op Oost Sumatra en waarschijnlijk ook op vele plaatsen elders, aangeplant. Toen namelijk in Januari de korte, doch mooie bloeitijd viel, hebben wij aan de talrijke door ons waargenomen wilgen alleen mannelijke katjes kunnen vinden. Geen enkele vrouwelijke de d a l o e konden wij op het spoor komen. Deze zelfde eigenaardigheid geeft ook RIDLEY op voor de eenige door hem voor Malaka opgegeven wilg, de *Salix tetrasperma*. Aangezien volgens hem deze zelfde soort op Java zou voorkomen, doch daar in beide geslachten, veronderstelt hij dat Javaansche emigranten deze soort op Malaka zouden

Fig. 2. Bloeiende wilgetakken, vooral de rechtertak met veel door gallen misvormde katjes.

(Photo Takami).

hebben ingevoerd, doch dan toevalligerwijs alleen in manlijke exemplaren. De soort van Sumatra is waarschijnlijk wel dezelfde als die op Malakka, al klopt de beschrijving van RIDLEY niet geheel met de eigenschappen die wij aan die van Sumatra konden waarnemen. Volgens de van Dr. BEUMÉE verkregen inlichtingen bezit het Buitenzorgsch Herbarium materiaal van deze, ook voor Britsch-Indië en Zuid-China en van de Philippijnen opgegeven *Salix*, dat verzameld werd nabij het Toba-meer van Tapiannoeli, van Simaloer, van de Padangsche bovenlanden, en behalve van slechts enkele plaatsen in het gebergte van Midden-Java ook nog van Soemba, daarvan door TEYS-MANN meegebracht. Van de andere, meer in het gebergte

gelegen vindplaatsen op Sumatra zijn er ook vrouwelijke exemplaren.

De de d a l o e staat het heele jaar in blad. De nieuwvorming heeft echter in hoofdzaak plaats in de eerste helft van het jaar, terwijl de meeste bladeren in de laatste maanden afvallen. Precies zijn de tijden voor die perioden echter niet op te geven. Als het uitloopen der takken in Januari op zijn grootst is, heeft tevens de bloei plaats. Uit het oude hout komen dan overal korte takjes te voorschijn met 2 of 3 kleine blaadjes en die eindigen in een katje. Na den bloei der mannelijke katjes vallen die takjes in hun geheel met het katje af.

De bladeren van de de d a l o e zijn gesteeld en hebben den voor wilgen zoo typischen lancetvorm. Die der één meter en meer in enkele maanden uitschietende waterloten zijn het langst en meten van 18 tot 24 c.M. toe. De andere bladeren zijn 20 tot 8 c.M. lang. De breedte is resp. $5\frac{1}{2}$ tot 4 en 4 tot $2\frac{1}{2}$ c.M. De bladsteel is $3\frac{1}{2}$ tot $2\frac{1}{2}$ en $2\frac{1}{2}$ tot $1\frac{1}{2}$ c.M. De kleur der bladeren is van boven groen van onder blauwachtig door een waslaag, die alleen de gele hoofdnerf onbedekt laat. Van zijnerven is aan de onderzijde

niets te zien. Aan de bovenzijde steken de hoofd- en evenzoo gele zijnerfven eenigszins uit. De jonge bladeren zijn aan boven en onderzijde gelijk groen van kleur, soms iets rood in het allerjongste stadium, zooals overigens de bladsteel en de jongste takken meestal gekleurd zijn. Van een beharing is niets te vinden. Alleen heel erg spaarzaam op de allerjongste bladstelen. De oudere takken zijn grijs evenals de stam met zijn diep overlangs gegroefde bast. De bladrand is heel fijn gezaagd.

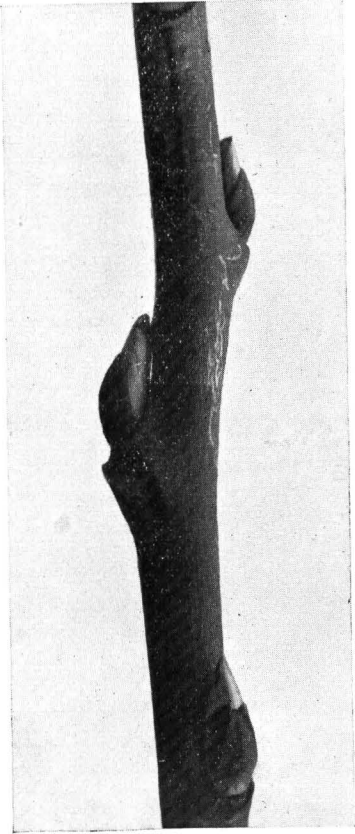

Fig. 3. Wilgentakje met bloemknoppen, die beginnen uit te loopen. (Photo Van der Meer Mohr).

mooie gal wordt door een galmug veroorzaakt op de hoofdas van het katje. Plaatselijk zwelt deze op en maakt krommingen, zoodat een op meerdere plaatsen aangestoken katje er zeer vreemd van vorm gaat uitzien. Een kleine mijt veroorzaakt verder een andere gal, namelijk aan den bladrand, die soms over centimeters lengte omslaat en zich iets verdikt.

Nogmaals de Maleische *dedaloë* maakt een in alle opzichten een typisch Nederlandschen indruk.

Medan, April 1926.

S. C. J. JOCHEMS.

Zooals wij boven reeds zeiden, hebben wij alleen mannelijke katjes gevonden. Het te voorschijn komen ervan en hun bloei speelt zich binnen enkele dagen af. Zij zijn betrekkelijk ijl, meten 10 tot 14 c.M. in lengte en zijn in hun geheel lichtgeel van kleur, behalve de zeer kleine iets ovale helmknoppen, die goudgeel gekleurd zijn. De bloempjes zelf zijn zeer eenvoudig gebouwd: slechts een kleine schub vertegenwoordigt de bloembekleedselen. Deze is lang zijdeachtig behaard. Een tweelobbige zeer kleine schijf, die naar de as van het katje gekeerd is en 4 tot 6 meeldraden voltooien de bloem. De meeldraden zijn totaal onbehaard.

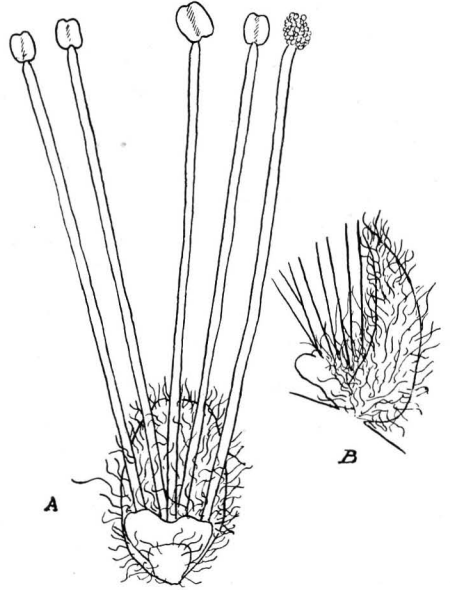

Fig. 4. Mannelijke bloem van *Salix tetrasperma*, A: van binnen gezien; B: van ter zijde gezien.

Typisch voor de wilgen in Europa zijn de vele gallen. Wij troffen er een tweetal van aan op onze *dedaloë*. Onze medewerker de Heer VAN DER MEER MOHR beschreef ze voor het Bulletin du Jardin botanique de Buitenzorg. Een zeer

TROPISCHE VRUCHTEN IN NEDERLAND.

II.

Tot de weinige tropische vruchten, waarmede in Nederland proeven werden genomen, behoorde ook de koffie, ofschoon de koffiebes in haren natuurlijken staat eerder een vrucht voor een dier (de koffiefret) dan voor een mensch mocht heeten.